

Kaija Jäppinen

5.12.2022

Ayòbámi Adébayò: Älä mene pois (2017)

- s. 1988 Lagosissa Nigeriassa
- julkaissut myös mm. novelleja
- 2023 tulossa A spell of good things

Kirja kertoo aviopari Yejiden ja Akinin tarinan. Kahden kauppaa hämmentävät kuitenkin etenkin Akinin äiti ja nigerialaisen elämäntavan vaatimukset ja odotukset kansauskoa ja -parannustakaan unohtamatta.

Päähenkilöt ovat vähintään keskiluokkaisia ja selvästi taloudellisesti hyvin toimeentulevia. Molemmilla on myös yliopistotausta.

Vaikka kirjassa äänessä ovat sekä vaimo että mies, on Yejiden eli vaimon ääni voimakkaampi ja tunteet syvemmin kuvattuja. Ainakin minun oli helpompi ymmärtää hänen tunteitaan ja ratkaisujaan, joista suurin on rohkea ja sitä voisi kai kuvata kovaksikin.

Juonen kannalta keskeistä on kirjan melko loppupuolella kokonaisuudessaan paljastettava miehen "petos", jota en aio tässä avata, mutta mahdolliselle lukijalle heitän kysymyksen, että onko se kovin uskottava?

Kirja ei ole oikeastaan rakkaustarina vaan pikemminkin kertomus siitä, miten tasa-arvoisimmaltakin näyttävä suhde voi keikahtaa kummalliseksi erilaisten paineiden ja odotusten alla. Miten kauniisti alkanut elämä murenee pala palalta toisaalta paineiden, toisaalta salaisuuksien takia. Meille kaukaisella sairaudella eli sirppisoluanemialla on kirjassa myös kirpaiseva rooli.

Avioliiton lisäksi kirjan syvää ydintä on perhe ja perhekäsitys: mitä siihen tarvitaan ja aika useinhan se on vanhempien lisäksi lapsi. Niin tässäkin tapauksessa ja sen asian ympärille tämäkin monisäikeinen vyyhti kietoutuu. En avaa asiaa enemmän, niin mahdolliselle lukijalle jää enemmän yllätyksiä löydettäväksi kirjan sivuilta.

Kirjassa välähtelevät lähinnä viittauksenomaisesti vallanvaihdot ja poliittiset tapahtumat ja jopa äänestäminen. Niitä ei mitenkään sen kummemmin liitetä itse tarinaan. Koska kirjailija jättää ne niin irralliseksi, en ihan niiden merkitystäkään tajunnut. Ne ovat vähän kuin pakkopullaa, että katsokaas, näin tiedostan tässä nämä Nigeriassa vallitsevat olot.

Myöskään perinteisen ja nykyaikaisemman elämäntavan limittymistä ja törmäyksiä ei syvennetä, vaikka tähän aiheeseen kirjailija tavallaan tekee jonkinlaisia "lähtöjä". Menneisyyttä ja traditioita edustaa pitkin kirjaa voimallisimmin anoppi. Oikein kovan paikan tullen myös Yejide kylläkin hetkellisesti hakee jonkinlaista apua myös perinteisemmästä maailmankuvasta.

Luin kirjan ihan mielenkiinnolla. Siitä jäi kuitenkin ehkä vähän hutera olo. En ainakaan pysty allekirjoittamaan kannen mainostekstiä (Margaret Atwood) "tulikuuma, mukaansatempaava, äärimmäisen hieno". Ei siis silti missään nimessä huono - saan kirjan nyt kuulostamaan heikommalta, kuin mitä se on. Tässäkin tapauksessa loistava lopputulos on se, että tämä kosketus afrikkalaiseen kirjallisuuteen herätti kiinnostuksen lukea enemmän sen maailmankolkan kirjailijoita.